

Lieksan paikallinen UUSI OPS, luku 4 luonnos

Uuden opetussuunnitelman muutokset paikallisesti päätettäviksi, muutokset punaisella.

Paikallisesti päätettävät asiat

Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavien periaatteiden pohdinta on keskeinen osa opetussuunnitelmatyötä ja samalla toiminnan jatkuvaa kehittämistä edistävä tekijä. Paikallisesti päätetään, miten oppilaat ja huoltajat osallistuvat toimintakulttuurin kehittämiseen sekä mitä muuta yhteistyötä ja keiden toimijoiden kanssa tehdään toimintakulttuurin kehittämiseksi. Suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös toimintakulttuurin jatkuvuuteen esiopetuksesta perusopetukseen ja perusopetuksen eri vaiheissa.

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa **ja täsmentää soveltuvin osin lukuvuosisuunnitelmassa**

•miten opetuksen järjestäjä mahdollistaa tarkoituksenmukaiset oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ja toiminnan resursoinnin

•minkälaista osaamista, toimintaa, yhteistyötä ja rakenteellisia ratkaisuja koulujen toimintakulttuuri ja oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt edellyttävät opetuksen järjestäjän ja yksittäisten koulujen tasolla

•miten opetuksen järjestäjä ja koulut edistävät ja arvioivat toimintakulttuurin kehittämisen periaatteiden toteutumista; mitkä ovat mahdolliset paikalliset painopisteet ja miten ne ilmenevät käytännössä (toimintakulttuurin periaatteiden kuvaamisessa opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan)

•mitkä ovat oppimisympäristöjen ja työtapojen valintaa, käyttöä ja kehittämistä ohjaavat paikalliset tavoitteet ja erityiskysymykset (muilta osin oppimisympäristöjen ja työtapojen kuvaamisessa opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan)

•miten opetuksen eheyttämistä käytännössä toteutetaan

•miten monialaiset oppimiskokonaisuudet toteutetaan

- toteuttamista ohjaavat paikalliset tavoitteet (yleiskuvauksen osalta opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan)
- toteuttamista ohjaavat periaatteet ja toteuttamistavat (päätetäänkö esimerkiksi oppimiskokonaisuuksien teemoista yhteisessä paikallisessa opetussuunnitelmassa ja tarkemmista tavoitteista ja sisällöistä koulukohtaisessa opetussuunnitelmassa tai lukuvuosisuunnitelmassa vai miten menetellään; miten turvataan, että jokaisen oppilaan opintoihin sisältyy vähintään yksi monialainen oppimiskokonaisuus lukuvuodessa; miten ohjeistetaan oppimiskokonaisuuksien laajuus, miten sovitaan kulloinkin mukana olevista oppiaineista; miten oppilaiden osallistuminen suunnitteluun järjestetään jne.)
- tavoitteet ja sisällöt (määrittely joko opetussuunnitelmassa tai lukuvuosisuunnitelmassa opetuksen järjestäjän päätöksen mukaan)
- arviointikäytännöt (miten huolehditaan siitä, että ko. kokonaisuuksissa osoitetut työskentelytaidot ja muu osaaminen otetaan huomioon kokonaisuuden toteuttamisessa mukana olevien oppiaineiden arvioinnissa)
- toteutumisen seuranta, arviointi ja kehittäminen.

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokainen koulu täsmentää oman toimintakulttuurinsa, **oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen** sekä oppimisympäristöjen ja työtapojen kehittämisen tavoitteet,

yhteiset toimintaperiaatteet sekä yhteistyön ja muun käytännön toteutuksen. Lisäksi opetuksen järjestäjä huolehtii, että monialaisten oppimiskokonaisuuksien sekä mahdollisen muun eheyttämisen suunnittelu, tavoitteiden ja sisältöjen määrittely, toteuttaminen, seuranta ja arviointiyhteistyö täsmennetään koulukohtaisesti. Koulukohtaisesti on tärkeä määritellä eri oppiaineiden ja koulun muun toiminnan yhteistyötä ja työnjakoa koskevat toimintatavat oppimiskokonaisuuksien toteuttamisessa sekä tarkentaa oppimiskokonaisuuksiin liittyvän oppilaan arvioinnin käytänteet. Täsmennykset kirjataan joko koulukohtaiseen opetussuunnitelmaan ja/tai lukuvuosisuunnitelmaan opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti.

Opetussuunnitelmaan voidaan myös liittää monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamista tukevia yhteistyösuunnitelmia koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Lieksa

4 Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri

4.1. Toimintakulttuurin merkitys ja kehittäminen

Tavoitteena on muodostaa Lieksassa opetuksellisesti ja kasvatuksellisesti johdonmukainen jatkumo esiopetuksesta peruskoulun päättymiseen saakka. Toimintakulttuuri kouluissa rakentuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arvoperustan, oppimiskäsityksen ja tavoitteiden varaan. Yhdenvertaisuus, oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt, oppilaiden osallisuus ja yhteisöllinen opiskeluhoito ovat oleellisia teemoja toimintakulttuurin toteuttamisessa.

Lieksassa jokainen koulu täsmentää lukuvuosisuunnitelmassaan oman koulun toimintakulttuurin sekä oppimisympäristöjen ja työtapojen kehittämisen tavoitteet, yhteiset toimintaperiaatteet sekä tarvittavan yhteistyön ja muun käytännön toteutuksen. Jokaisella yhteisön jäsenellä on merkitystä toimintakulttuurin rakentumisessa.

4.2. Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet

Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana on inklusiivinen perusopetus, jossa oppilaat huomioidaan sekä yksilöinä, että yhteisön jäseninä. Tavoitteena on edistää oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä, oppimista, osallisuutta ja kouluun kiinnittymistä tukevia ratkaisuja sekä hyvinvointia ja kestäväää elämäntapaa. Yhteistyötä tehdään oppilaiden huoltajien, opiskeluhoitoon ammattilaisten, sidosryhmien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.

Lieksassa toimintakulttuurin avulla saavutetaan yhteisöllisiä ja yhdessä toimimisen, osallisuuden ja vaikuttamisen tavoitteita. Näistä esimerkkeinä mm. kouluyhteisön turvallisuuteen sekä kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseen tarkoitetut käytänteet. Samoin koulupoissaolojen seuraamisen, ehkäisemisen ja niihin puuttumisen mallit ja koululäsnäoloa tukevat toimenpiteiden kehittäminen tukevat oppimisen, osallisuuden, hyvinvoinnin ja kouluun kiinnittymisen tavoitteita.

Lieksan kouluissa toteutetaan opetussuunnitelmassa mainittuja toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavia periaatteita (luku 4.2.).

Toimintakulttuuria ohjaavat periaatteet:

- oppiva yhteisö toimintakulttuurin ytimenä
- hyvinvointi ja turvallinen arki
- vuorovaikutus ja monipuolinen työskentely
- kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

- osallisuus ja demokraattinen toiminta
- yhdenvertaisuus ja tasa-arvo
- vastuu ympäristöstä ja kestävään tulevaisuuteen suuntautuminen

4.3. Oppimisympäristöt ja työtavat

Lieksan kouluissa käytetään opetussuunnitelman mukaisesti monipuolisia ja tarkoituksenmukaisia oppimisympäristöjä sekä työtapoja- ja välineitä. Oppimisympäristöjen ja työtapojen valinnassa huomioidaan perusteiden mukaisesti muun muassa eheyttävä opetus, eriyttävä opetus, ekologisuus sekä oppimisen edellytyksiä edistävät oppimisympäristöt ja työtavat. Oppimisympäristöillä pyritään tukemaan oppimisen ja koulunkäynnin edellytyksiä ja oppilaille tarjottavaa tukea.

Opetuksen suunnittelussa ja työtapojen valinnassa huomioidaan myös koulun ulkopuoliset ja digitaaliset oppimisympäristöt. Opetuksessa hyödynnetään Lieksan paikallista kulttuuria, yrittäjyystoimintaa ja luonto- ja retkeilykohteita. Koulut tekevät yhteistyötä paikallisten yritysten, yhdistysten ja järjestöjen kanssa. Kouluissa voidaan järjestää teemapäiviä, vierailuja, retkiä sekä leirikoulutoimintaa.

Esimerkkejä yhteistyötahoista:

- kirjasto
- urheiluseurat
- museot
- musiikkiopisto
- nuorisotyö
- seurakunnat
- kulttuurikeskus
- paikalliset yhdistykset ja yritykset
- paikalliset luontokohteet (esim. Pappilanluhta, Koli, Ruunaa, Reposuo, Patvinsuo)

Kouluissa huolehditaan, että kaikilla oppilailla on mahdollisuus tieto- ja viestintätekniikan käyttöön oppimisen tukena. Oppilaiden omia laitteita voidaan hyödyntää opetuksessa koulun järjestyssäännöissä ja huoltajien kanssa sovitulla tavalla. Kodin ja koulun pääasiallisena tiedotuskanavana käytetään koulussa käytössä olevaa sähköistä viestintä- ja tietojärjestelmää (Wilma).

Kodin ja koulun yhteistyöstä päätetään vuosittain koulukohtaisesti ja suunnitelma kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan. Jokainen koulu päättää lukuvuosittain, miten kodin ja koulun välistä yhteistyötä toteutetaan. Se voi olla esimerkiksi koulun yhteinen vanhempainilta. Tämän lisäksi vanhemmille tarjotaan mahdollisuus osallistua koulun toimintakulttuurin kehittämiseen mm. erilaisten yhteisten tapahtumien sekä huoltajille suoritettujen kyselyiden avulla. Oppilaita osallistetaan esimerkiksi kummiluokkatoiminnan, oppilaskuntatoiminnan, välkäratoiminnan, vertaissovittelutoiminnan sekä taksvärkki- ja tukioppilastoiminnan avulla.

4.4 Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Jokainen opettaja toteuttaa opetuksen eheyttämistä omassa luokassaan ja yhteistyössä muun henkilökunnan kanssa: lähestyy asioita oppilasta kiinnostavista ilmiöistä käsin, kannustaa tutkivaan oppimiseen ja yhteistyöhön ja auttaa oppilasta ymmärtämään opiskeltavien asioiden välisiä suhteita.

Uuden lukuvuoden suunnittelu aloitetaan keväällä, jolloin keskustellaan myös tulevan lukuvuoden monialaisten oppimiskokonaisuuksien teemoista. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien teemoista, ajankohdasta ja toteuttamistavoista päätetään koulukohtaisesti. Teemojen valinnoissa ja kokonaisuuksien suunnittelussa huomioidaan kansainväliset, kansalliset, paikalliset/alueelliset olosuhteet, oppimisympäristöt, yhteistyöverkostot, ajankohtaiset paikalliset teemat ja kampanjat sekä paikallinen osaaminen. Oppimiskokonaisuuksien suunnitteluun osallistuvat myös oppilaat.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien laajuudesta, tavoitteista, sisällöistä ja arviointikäytännöistä sovitaan koulukohtaisesti. Lieksassa opetuksen järjestäjä huolehtii, että monialaisia oppimiskokonaisuuksia toteutetaan lukuvuosittain ja ne kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan sekä vuosikertomukseen. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien yhteistyötahoja voivat olla esimerkiksi paikalliset yhdistykset, järjestöt ja yritykset.